

Аляксандр Свораб

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

КАНЦЭПТУАЛЬНАЯ ГРАФІКА РЭГІЯНАЛЬНАГА ВYДАННЯ: НОВЫЯ ПРЫКМЕТЫ

Канцэптуальнае рашэнне графічнага вобліку і сёння з’яўляецца адной з найважнейшых задач у фарміраванні прафесійнага і эстэтычнага ўзроўню кожнага друкаванага выдання.

Традыцыі і сучасныя тэндэнцыі афармлення газеты, патрабаванні аператыўнага выпуску нумара аб’ектыўна дыктуюць просты, разумны і ў той жа час нефармальны спосаб размяшчэння матэрыялаў.

З развіццём наборнай, вярстальнай і друкарскай тэхнікі магчымасці дызайнераў значна пашырыліся, але яе патэнцыял пакуль што ў поўнай меры не выяўлены, а прыёмы, апрабаваныя на «металічнай» вёрстцы, высокім спосабе друку, «спрачаюцца» з афсетнымі. Эклектыка – часовая хвароба росту. Прыемна тое, што газеты пазбаўляюцца ад празмерных падложак, выкарыстання інтэнсіўнага растравага фону, перанасычэння дадатковым колерам.

Сёння мы з’яўляемся сведкамі інтэнсіўнага пошуку газетамі свайго стылю, непаўторнага знешняга вобліку. Несумненна, пошук новых прыёмаў афармлення неабходны. Можна нават разумна іх выкарыстоўваць, але пры гэтым і знаходзіць найбольш аптымальныя варыянты кампазіцыйна-графічнай мадэлі выдання. Бяда многіх мясцовых газет заключаецца ў тым, што, засвоіўшы прынцыпы мадэлявання, яны абмяжоўваюцца беднай графічнай палітрай. Прыклад таму – афармленне аб’ёмных публікацый, якім неабходна дынамічная ўнутраная кампазіцыя, дадатковыя ілюстрацыі, колер, розныя ўстаўкі і іншыя элементы.

Сучасны дызайн характарызуецца такой з’явай, як тыпаграфізацыя афармлення, калі намаганні афармляльнікаў накіраваны на выпрабаванне перш за ўсё тэхнічных магчымасцей. Гэта можа суправаджацца «прасвятленнем» палос (адмова ад вертыкальных лінеек пры «светлым» наборы тэкстаў і адначасова ўмацаваннем кантрастаў). Безлінейная вёрстка сёння ў вялікай модзе. Але ёю трэба ўмець і асцярожна карыстацца: дакладна разлічваць міжкалонныя прабелы, падбіраць неабходныя шрыфты, кампанаваць загаловачныя блокі. У адваротным выпадку парушаецца рытміка паласы. Перш чым адмовіцца ад лінеек, варта падумаць, чым кампенсавать іх адсутнасць. Безлінейная вёрстка патрабуе дадатковых прадуманых прыёмаў. Наўрад ці варта ў гэтым выпадку выкарыстоўваць насычаныя падложкі і вывараткі.

Прыкметна ўзрастае роля ілюстрацый на паласе, візуальная інфармацыя ўсё больш пацясняе тэкставую. Усё больш газет засвойваюць поўнакаляровае афармленне.

У сувязі са значным павелічэннем аб'ёму рэгіянальных газеты сталі актыўна пераймаць прыёмы рэспубліканскіх шматпалоснікаў. Першыя палосы іх часта нагадваюць афішы і плакаты (вялікія фатаграфіі, «шапкі», разгорнутыя анонсы і інш.). Шкада толькі, што такое перайманне становіцца простым капіраваннем без уліку спецыфікі выдання, яго ўнутранай сутнасці.

Камп'ютарны набор, электронная вёрстка забяспечваюць рытміку на газетнай паласе – раўнамерныя прабелы паміж літарамі і калонкамі. Тут важнай умовай застаецца майстэрства аператараў-дызайнераў, якія засвоілі камп'ютарныя праграмы і аддаюць правільныя каманды. Аднак электронныя тэхналогіі прымушаюць пастаянна ўдасканальваць эстэтычны густ.

Павялічваецца на старонках беларускіх газет плошча рэкламных аб'яў.

Самастойная фатаграфія як творчы жанр паступова сыходзіць з газетнай паласы. Фотаэцюды, фотазамалёўкі, фотапейзажы застаюцца пакуль што толькі ў раённай прэсе ды ў некаторых рэспубліканскіх культурна-мастацкіх выданнях. Самастойная фотаілюстрацыя на паласе часта парушае лагічныя сувязі паміж тэкставымі матэрыяламі, займае неадпаведна многа месца і пры гэтым не нясе ніякай сэнсавай нагрузкі. Належнае месца на старонках раённых газет знаходзяць фотазаметка, фотарэпартаж, фотазамалёўка, фотартрэт. Жанры злабадзённых, аператыўных, добра ўспрымаюцца чытачом. Марудна ў беларускім друку засвойваецца жанр фотакалажу. Сёння з'явіліся добрыя магчымасці спалучэння афармляльных элементаў з фатаграфіяй.

Фотаілюстрацыя ў будучым, магчыма, стане асноўным формаватваральным элементам паласы. Гэта прывядзе да далейшага памяншэння тэкставых матэрыялаў і замены іх нейкім новым камбінаваным паліжанрам [1, с. 222].

Больш актыўна заявіць аб сабе інфаграфіка, узрасце роля малюнка на паласе, хоць і знікнуць такія яго віды, як мастацкія накіды, эскізы, замалёўкі.

З развіццём паліграфічнай базы і іншых тэхнічных сродкаў (фотаапаратура, сканеры і інш.) яшчэ з канца мінулага стагоддзя пачалося ўсеагульнае захапленне колерам. Цяпер мы бачым, што поўнакаляровы друк дайшоў і да раённай прэсы. Дзякуючы Clipart'у афармляльнікі

атрымалі магчымасць ствараць уласныя ўнікальныя растравыя элементы для фонаў і падложак. Яны камбінуюцца з тэкстамі, загаловамі, ілюстрацыямі. Значэнне гэтага элемента ў будучым значна ўзрасце. А розныя ўпрыгожанні ў традыцыйным разуменні павінны знікнуць.

У рэдакцыях раённых газет сталі больш уважліва адносіцца да тэматычнай кампаноўкі нумароў. Блізкія па тэме публікацыі не раскідваюцца па розных старонках, як гэта было раней, а аб'ядноўваюцца ў блокі і тэматычныя старонкі. Часцей з'яўляюцца рубрыкі да асобных матэрыялаў. Прыкметным становіцца пераход газет да монагарнітурнага афармлення як тэкстаў, так і заглаўкаў. Але найбольш прыкметныя змены адбыліся ў афармленні тытульнай старонкі, якая ўзяла на сябе не толькі інфармацыйна-пазнавальную, але і рэкламна-эстэтычную функцыю.

«Прыжыліся» каля лагатыпаў і анонсы – своеасаблівыя ўказальнікі для чытачоў. Аднак у большасці сваёй ні па афармленні, ні па змесце яны пакуль што не адпавядаюць ускладзенай на іх ролі. Прыкметай першых палос рэгіянальнага друку з'яўляюцца блокі хранікальных заметаў, калонкі каментатара, невялікія анонсы для асобных матэрыялаў. Рэклама, у адрозненне ад масава-камерцыйных выданняў, на першых палосах рэгіянальнага друку з'ява пакуль што даволі рэдкая, паколькі не адносіцца да самых чытабельных матэрыялаў. Есць рызыка страціць увагу чытачоў.

Сёння асабліва важна вызначыць ідэалагічную канцэпцыю рэгіянальнага выдання, выпрацаваць методыку мадэлявання, давесці яе да практыкаў – адказных сакратароў рэдакцый газет. Важна знаёміць іх з прынцыпамі дызайну і прыёмамі, якія яго ўзбагачаюць.

Літаратура

1. Шимолин, В. И. Основы фотожурналистики : учеб.-метод. комплекс / В. И. Шимолин. – Минск : БГУ, 2009. – 263 с.

Наталия Сидоренко

*Киевский национальный университет им. Т. Шевченко
(Украина)*

СЕГМЕНТ ПРЕССЫ ДЛЯ СЕМЬИ В УКРАИНЕ: ПРИОРИТЕТНАЯ ПРОБЛЕМАТИКА

Динамическое развитие украинских СМИ в конце XX – начале XXI в. способствовало созданию отдельного сегмента прессы – популярных по содержанию газет и журналов, предназначенных для семьи.